

INHOUD

4-5 WELKOM IN AFRIKA

6-7 Ontdek Afrika

8-9 AFRIKA

10-11 Out of Africa

12-13 Een continent vol tegenstellingen

14-15 NOORD-AFRIKA

16-17 Dynamische dynastieën

18-19 Mensen en culturen in Noord-Afrika

20-21 Wilde dieren en landschappen

22-23 Veranderaars en supersterren

24-25 Kiekjes

26-27 OOST-AFRIKA

28-29 Machtige handelscentra

30-31 Mensen en culturen in Oost-Afrika

32-33 Wilde dieren en landschappen

34-35 Veranderaars en supersterren

36-37 Kiekjes

38-39 CENTRAAL-AFRIKA

40-41 Koninkrijken veroveren en massamigratie

42-43 Mensen en culturen in Centraal-Afrika

44-45 Wilde dieren en landschappen

46-47 Veranderaars en supersterren

48-49 Kiekjes

50-51 WEST-AFRIKA

52-53 Macht en welvaart

54-55 Mensen en culturen in West-Afrika

56-57 Wilde dieren en landschappen

58-59 Veranderaars en supersterren

60-61 Kiekjes

62-63 ZUIDELIJK AFRIKA

64-65 Grote imperiums

66-67 Mensen en culturen in Zuidelijk Afrika

68-69 Wilde dieren en landschappen

70-71 Veranderaars en supersterren

72-73 Kiekjes

74-75 AFRIKA WERELDWIJD

76-77 Geschiedenis van emigratie

78-81 Tien manieren waarop Afrika de wereld heeft beïnvloed

82-83 Veranderaars en supersterren

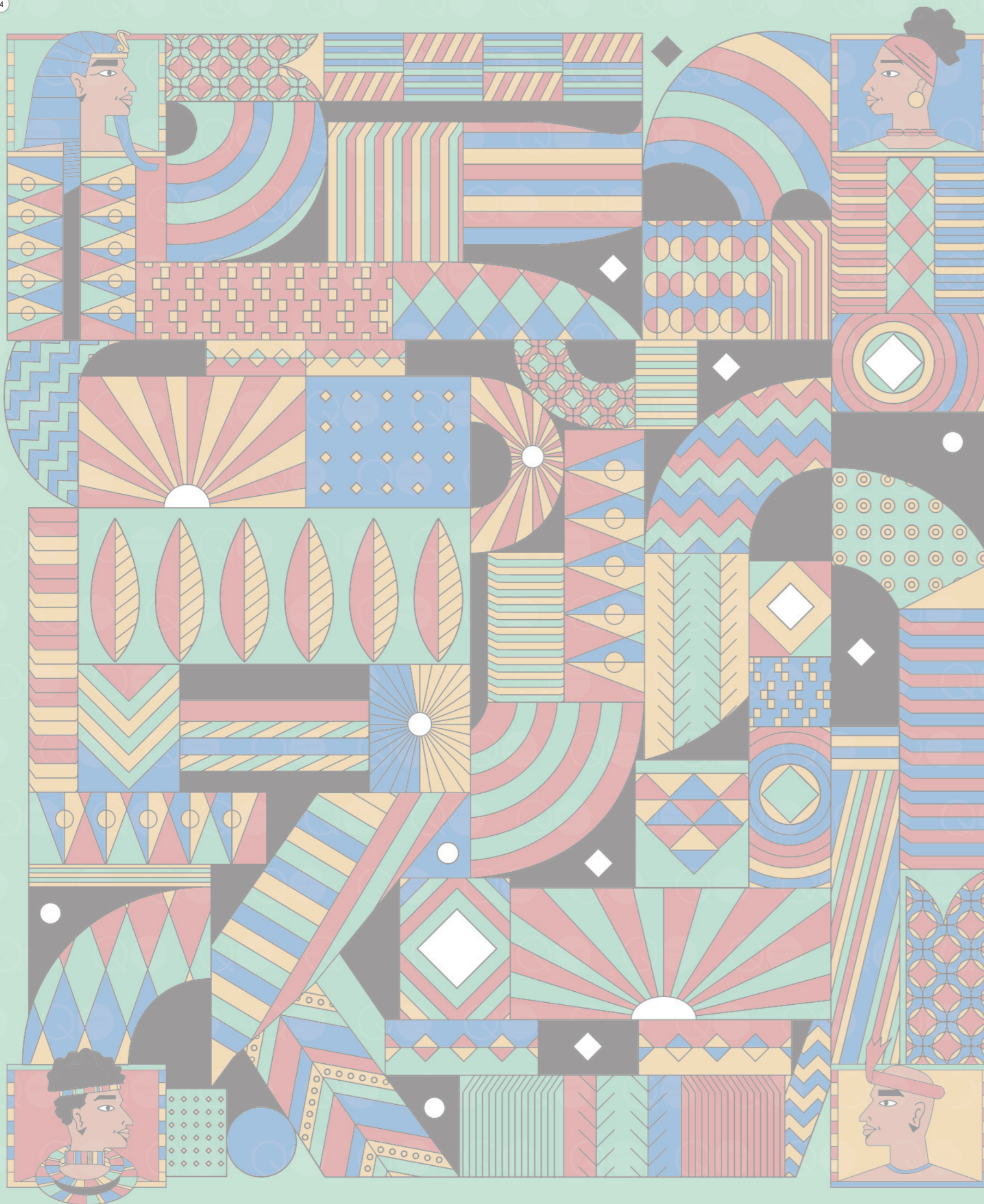
84-87 Wijze woorden

88-89 Vlaggenfeitjes

90-91 Afrikaanse vlaggen

92-93 Woordenlijst

94-95 Register

WELKOM IN AFRIKA

Elke landkaart in dit boek bevat informatie over een ander deel van Afrika. Tijdens onze ontdekkingsreis door Afrika's vele fascinerende landen gebruiken we de kaart van de Afrikaanse Unie en de algemeen geaccepteerde verdeling in vijf regio's: Noord-, Oost-, Centraal-, West- en Zuidelijk Afrika. Onthoud: deze kaarten zijn ontworpen om een verhaal te vertellen. Ze zijn niet op schaal getekend en bevatten geen details. Als je het continent Afrika nauwkeurig wilt bekijken, kun je het beste een atlas raadplegen. Hopelijk inspireren ze je om dit ongelooflijke werelddeel te ontdekken en alles te lezen over Afrika's wonderlijke geschiedenis.

HOE DIT BOEK WERKT

TIJDLIJN

Elk deel begint met een historische tijdlijn van de betreffende regio. Reis terug in de tijd en ontmoet de eerste mensen die daar leefden – om vervolgens door te reizen naar het heden en te zien hoe dingen veranderd zijn.

WILDE DIEREN EN LANDSCHAPPEN

Afrika kent een grote diversiteit aan wilde dieren en landschappen. Van woestijnen tot weelderig groene regenwouden, deze hoofdstukken laten je kennismaken met de natuur en wilde dieren op het continent.

KIERJES

Op deze bladzijden vind je weetjes waardoor je meer leert over een bepaalde regio. Van muziek tot protesten tot duurzame grondstoffen, ontdek wat elke regio uniek maakt!

MENSEN EN CULTUREN

Afrika is een continent vol opvallende gemeenschappen en culturen, met allemaal hun eigen tradities en gebruiken. Op deze bladzijden vind je enkele, maar lang niet alle, van die gemeenschappen en culturen.

VERANDERAARS EN SUPERSTERREN

Ontmoet uit elke regio zes inspirerende mensen die onderdeel zijn van Afrika's rijke geschiedenis en cultuur.

WOORDENLIJST

Het kan zijn dat je in dit boek woorden tegenkomt die je nog niet kent. Als een woord vetgedrukt staat, kun je er meer over lezen in de woordenlijst op pagina 93.

NOG EVEN OVER DE JAARTALLEN

In veel Afrikaanse landen vertelden mensen over hun geschiedenis, maar schreven ze er niet over. Omdat historici meestal alleen geschreven bronnen onderzoeken, bestaat er niet altijd overeenstemming over de jaartallen in Afrika's geschiedenis.

ONTDEK AFRIKA

Bereid je voor op een ontdekkingsreis door Afrika! Het is het op een na grootste continent ter wereld en een plek van grote contrasten: er zijn bruisende wereldsteden, open savannes, besneeuwde hoogvlaktes en verzengend hete woestijnen. Volgens de Afrikaanse Unie telt Afrika 55 landen. Elk land heeft zijn eigen unieke landschap, bevolking en karakter. Bij elkaar wonen er meer dan 1,4 miljard mensen. Als je kijkt naar de omvang van het continent zal het je niet verbazen dat in Afrika meer dan 2000 talen worden gesproken, waaronder Afar, Bemba, Lingala, Shona, Wolof en Xhosa. Dat is ongeveer 30% van alle wereldtalen. Van de Berbers in Noord-Afrika en de Masai in Oost-Afrika tot de Yoruba in West-Afrika en de Herero in Zuidelijk Afrika, dit is een continent met opvallend verschillende gemeenschappen en culturen!

XHOSA is een van Zuid-Afrika's elf officiële talen. Het is ook een van de weinige talen waarin klikklanken worden gebruikt.

HET MOEDERCONTINENT

Wetenschappers en **archeologen** hebben in Afrika miljoenen jaren oude **fossielen** gevonden die erop wijzen dat het menselijk leven hier begon. Daarom wordt Afrika ook wel het moedercontinent genoemd. Het werelddeel heeft een rijke geschiedenis die miljoenen jaren en veel verschillende **beschavingen** omspannt, waaronder die van de oude Egyptenaren, het Songhai-rijk en Koninkrijk Ghana. Behalve om haar verscheidenheid aan volken, talen en landen staat Afrika bekend om haar variatie aan landschappen en wilde dieren. Loop door de dichte wouden in de Virunga-bergen en er is een goede kans dat je een berggorilla tegenkomt, een van de grootste apen ter wereld. Bezoek de Serengeti en je ziet waarschijnlijk een kudde olifanten banjeren door het gele gras. Trek de Ethiopische hooglanden in met enkele van Afrika's hoogste pieken en als je geluk hebt spot je een Ethiopische wolf.

AFRIKAANSE OLIFANTEN leven in 37 Afrikaanse landen. Babyolifanten kunnen een half uur na de geboorte al staan en één of twee uur later kunnen ze lopen.

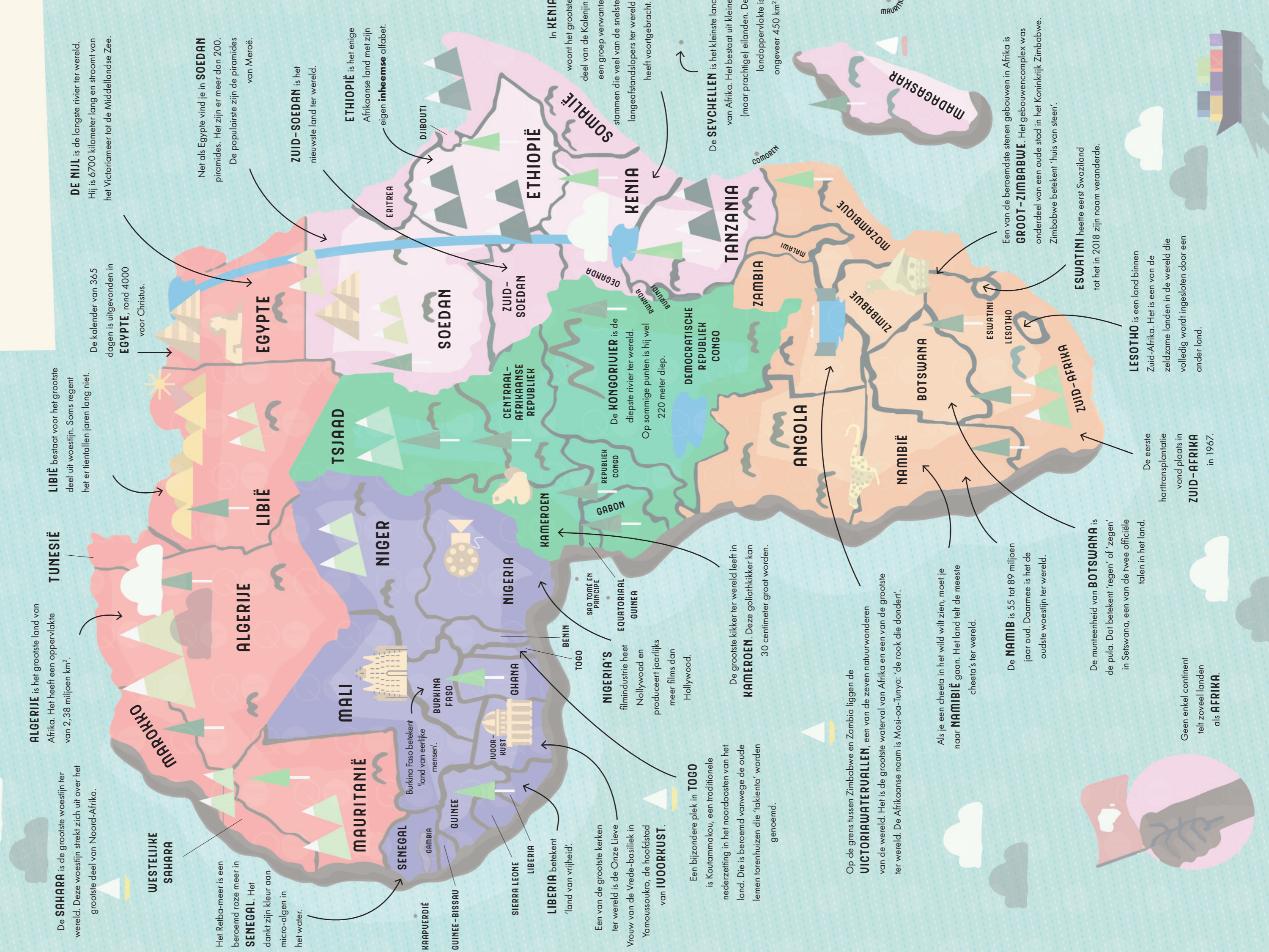
BERGGORILLA'S zijn een van de sterkste apensoorten. Een mannetje kan 180 kilo wegen.

AFRIKA

Afrika heeft een overweldigende natuur en telt talloze verborgen schatten. Van uitgestrekte woestijnen en dichtbegroeide regenwouden tot bruisende steden – de landschappen zijn net zo divers als de dieren die erin leven. Afrika is een plek van dappere dromers en heldere geesten – een continent met onbegrensde mogelijkheden!

In Afrika wordt veel geruzied over landsgrenzen. De meeste zijn een erfenis van de koloniale machthebbers. Die verdeelden Afrika onder elkaar tijdens de West-Afrikaanse Conferentie in Berlijn in 1884-1885, waarbij ze willekeurige grenzen trokken. Er zijn kleine meningsverschillen, zoals de vraag of een land bij Oost-Afrika of Zuidelijk Afrika hoort. Maar er zijn ook grote **conflicten**. Zo is er een langlopende ruzie tussen de bewoners van Westelijke Sahara en Marokko. Die eersten wilden van hun gebied een onafhankelijk land maken. Maar de dunbevolkte landstrook langs de noordwestkust van Afrika werd in 1975 door Marokko ingenomen. De ruzie duurde voort tot 1991, toen de Verenigde Naties zorgden voor een vredesakkoord. Ondanks de wapensstilstand is het conflict nog altijd niet opgelost.

De **SAHARA** is de grootste woestijn ter wereld. Deze woestijn strekt zich uit over het grootste deel van Noord-Afrika.

ALGERIJE is het grootste land van Afrika. Het heeft een oppervlakte van 2,38 miljoen km².

LIBIË bestaat voor het grootste deel uit woestijn. Soms regent het er tientallen jaren lang niet.

De kalender van 365 dagen is uitgevonden in **EGYPTE**, rond 4000 voor Christus.

Het Reiba-meer is een beroemd roze meer in **SENEGAL**. Het dankt zijn kleur aan micro-algen in het water.

Net als Egypte vind je in **SOEDAN** piramides. Het zijn er meer dan 200. De populairste zijn de piramides van Meroë.

ZUID-SOEDAN is het nieuwste land ter wereld.

ETHIOPIË is het enige Afrikaanse land met zijn eigen **inheemse** alfabet.

DJIBOUTI

ERITREA

SOEDAN

ZUID-SOEDAN

ETHIOPIË

KENIA

TANZANIA

ZAMBIA

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

MAURITANIË

SENEGAL

WESTELIJKE SAHARA

MAURITIË

ALGERIË

LIBIË

TUNESIË

MAROKKO

MALI

NIGER

NIGERIA

KAMEROEN

GABON

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

TSJAAD

CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

SOEDAN

ZUID-SOEDAN

ETHIOPIË

KENIA

TANZANIA

ZAMBIA

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

ZUID-AFRIKA

REPUBLIEK CONGO

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

ANGOLA

NAMIBIË

BOTSWANA

ESWATINI

LESOTHO

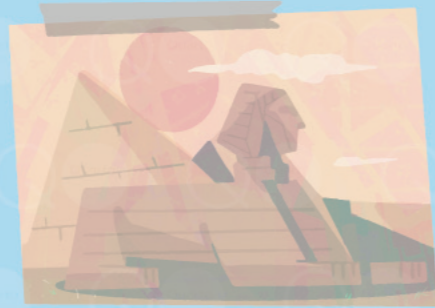
ZUID-AFRIKA

OUT OF AFRICA

De eerste mensen werden zo'n 3 miljoen jaar geleden in Afrika geboren, daardoor zijn we allemaal een beetje Afrikaan. In Zuidelijk Afrika zijn fossiele resten gevonden van mensen die afstammen van dezelfde **voorouder** als de chimpansee. Die mensen gingen op een gegeven moment rechtop lopen en gereedschap gebruiken. Ze verspreidden zich uiteindelijk over de rest van de wereld.

CA. 3100-30 U. CHR. HET OUDE EGYPTE

De oude Egyptische beschaving begon zo'n 5000 jaar geleden en duurde 3000 jaar. De periode is beroemd om haar piramides, **farao's**, grafmonumenten en mummies.

CA. 3000 JAAR GELEDEN DE BANTOE-MIGRATIE

Dit was een grote volksverhuizing in Afrika. Bantoe-sprekende volken verlieten hun thuis in West-Centraal-Afrika en trokken naar de oostelijke en zuidelijke gebieden van het continent. De **migratie** duurde zo'n 2000 jaar. We weten niet waarom de Bantoevolken hun huis verlieten. Tegenwoordig bestaat de Bantoe-sprekende bevolking uit 310 miljoen mensen.

CA. 100 U. CHR. - 700 N. CHR. KONINKRIJK AKSUM

Het Koninkrijk Aksum was een van de belangrijkste handelscentra in Noordoost-Afrika. Van de 1ste eeuw voor Christus tot de 8ste eeuw na Christus besloeg het een gebied van wat we nu kennen als het noorden van Ethiopië tot de hoogvlaktes van Eritrea, plus delen van Soedan en Somalië. Het koninkrijk wordt beschouwd als een van de vier grote beschavingen van de oudheid en had haar eigen schrift: het Ge'ezschrift. In de 4de eeuw waren de Aksumieten een van de eersten die het christendom omarmden.

CA. 500-1500 KONINKRIJK IFE

Koninkrijk Ife was een machtig West-Afrikaans koninkrijk dat 500 na Christus ontstond en haar bloeiperiode beleefde tussen 1100 en 1500. Het koninkrijk kon zo rijk en machtig worden doordat het gunstig gelegen was aan belangrijke handelsroutes. Het staat bekend om de bijzondere beelden van brons, koper en terracotta die er werden gemaakt.

CA. 1480-1866 DE TRANS-ATLANTISCHE SLAVENHANDEL

Begin 15de eeuw begon het tijdperk van de ontdekkingsreizen. In die tijd reisden Europese zeelieden de wereld over op zoek naar handelswaar. De eersten waren de Portugezen, maar al snel volgden andere Europese landen, zoals Engeland, Spanje en Nederland. Deze ontdekkingsreizigers probeerden grondstoffen te verkrijgen zoals koper, textiel en ivoor. Ze zochten ook nog een andere 'grondstof': mensen. Dit was het begin van de trans-Atlantische slavenhandel.

CA. 1200-1600 KONINKRIJK MALI EN HET SONGHAI-RIJK

Meer dan 300 jaar bestonden in Mali twee van Afrika's belangrijkste koninkrijken. De eerste werd in de 13de eeuw gesticht door Sundiata Keita en de tweede in de 15de eeuw door Sonni Ali de Grote.

CA. 1000-1450 GROOT-ZIMBABWE

In Zimbabwe vind je de restanten van wat ooit de hoofdstad was van een **inheems** rijk dat bloeide tussen de 11de en de 15de eeuw. De ruïnes, die bestaan uit indrukwekkende stenen torens en verdedigingswallen, staan bekend als Groot-Zimbabwe. Het was een van de eerste steden in Zuidelijk Afrika.

CA. 600-1200 KONINKRIJK GHANA

Koninkrijk Ghana, ook bekend als het Wagadou-rijk, lag in een gebied dat nu West-Mali, Oost-Senegal en Zuidoost-Mauritanië is. In de middeleeuwen was het een belangrijk handelscentrum in westelijk Afrika, dat rijk was geworden door goud. Anders dan de naam doet vermoeden heeft deze oude beschaving niets te maken met het moderne Ghana.

DE SLAVENHANDEL

Ongeveer 12 miljoen Afrikanen werden via de Atlantische Oceaan verscheept naar nieuwe **kolonies** in Amerika, Zuid-Amerika en het Caribisch gebied. Daar moesten ze werken op de velden, plantages en in de mijnen.

Terwijl de Europese (waaronder veel Nederlandse) slavenhandelaren rijk werden, werden de slaafgemaakten gescheiden van hun families. Ze raakten hun vrijheid kwijt en werden wreed behandeld. Slaafgemaakten moesten hun eigenaren gehoorzamen. Ze maakten lange dagen onder slechte omstandigheden zonder dat ze betaald werden.

Dankzij die onbetaalde krachten konden de Europeanen veel geld verdienen, waarmee ze prachtige gebouwen lieten bouwen die in veel Europese steden nog altijd te zien zijn. De slavernij verwoestte de levens van miljoenen Afrikanen en hun nakomelingen. Die zwarte periode uit de geschiedenis heeft nog altijd invloed op de mensen die nu leven. In landen als Amerika voelen nakomelingen van slaafgemaakten nog steeds de gevolgen van de slavernij.

Volgens sommige geleerden zijn **ETHIOPIË** en **LIBERIA** de enige Afrikaanse landen die nooit zijn gekoloniseerd.

CA. 1884-1914 DE WEDLOOP OM AFRIKA

Eind 19de eeuw kwam er een eind aan de slavenhandel. In die tijd gingen Europese landen op zoek naar nieuwe manieren om rijkdom en macht te vergaren. Ze begonnen Afrikaanse landen binnen te vallen en in beslag te nemen (kolonies noemden ze die landen). De kolonisten splitsen Afrika op zonder toestemming te vragen aan de Afrikanen die er leefden. Ze trokken nieuwe grenzen die geen rekening hielden met culturen, mensen en de plaatsen waar ze leefden. Die opsplitsing van het continent is tot op de dag van vandaag oorzaak van conflict.

CA. 1884-DE JAREN 60 DE KOLONIALE TIJD

Na de opdeling van Afrika regeerden de koloniale grootmachten elk op hun eigen manier. De koloniale heersers deden ook wel dingen waar de Afrikanen wat aan hadden, zoals het aanleggen van spoorrails en het bouwen van bruggen. Maar dat deden ze alleen maar zodat ze er zelf rijk van zouden worden. De lokale bevolking werd uitgebuit. De **kolonisatie** van Afrika heeft het continent dramatisch veranderd.

Engeland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Portugal, Spanje en België waren allemaal **KOLONIALE GROOTMACHTEN**.

1957 ONAFHANKELIJKHEID!

Op 6 maart 1957 was Ghana het eerste Afrikaanse land onder de Sahara dat onafhankelijkheid verwierf. Dat betekende dat de koloniale grootmachten niet langer de leiding hadden. Kwame Nkrumah was Ghana's eerste onafhankelijke leider. De onafhankelijkheid van Ghana was een belangrijk moment in de geschiedenis. Niet alleen voor Ghana, maar voor heel Afrika. Andere landen zouden snel volgen.

1994 EINDE VAN DE APARTHEID

In april 1994 werden in Zuid-Afrika de eerste vrije verkiezingen gehouden waarbij alle rassen mochten stemmen. Nelson Mandela werd gekozen als eerste zwarte president van het land.

EEN CONTINENT VOL TEGENSTELLINGEN

Afrika is een continent vol karakter, kleuren en contrasten. Als je in Caïro (in het noorden) in een vrachtwagen zou stappen of vandaar te voet zou reizen naar Kaapstad (in het zuiden), dan zou je ontzagwekkend veel verschillende soorten mensen, culturen, landschappen, wilde dieren en planten tegenkomen!

GEOGRAFIE

De Sahara is de grootste woestijn op aarde. In het Arabisch betekent Sahara 'woestijn'. Ze bedekt het grootste deel van Noord-Afrika, een gebied dat groter is dan Brazilië. Als de Sahara een land was, dan was het het vijfde grootste land ter wereld! De hoge woestijntemperaturen en de zandduinen van de Sahara vormen een groot contrast met de groene valleien, hoge bergen en rivieren van het Koninkrijk Lesotho in Zuidelijk Afrika. Lesotho wordt wel 'Het koninkrijk van de lucht' genoemd, omdat het laagste punt er 1400 meter boven de zeespiegel ligt. Het is het hoogst liggende land ter wereld.

LESOTHO is een van de drie landen op de wereld dat volledig wordt omringd door een ander land. In het geval van Lesotho: door Zuid-Afrika. De andere twee zijn de Republiek San Marino en Vaticaanstad. Beide liggen ingesloten in Italië.

Huis van de Ndebele

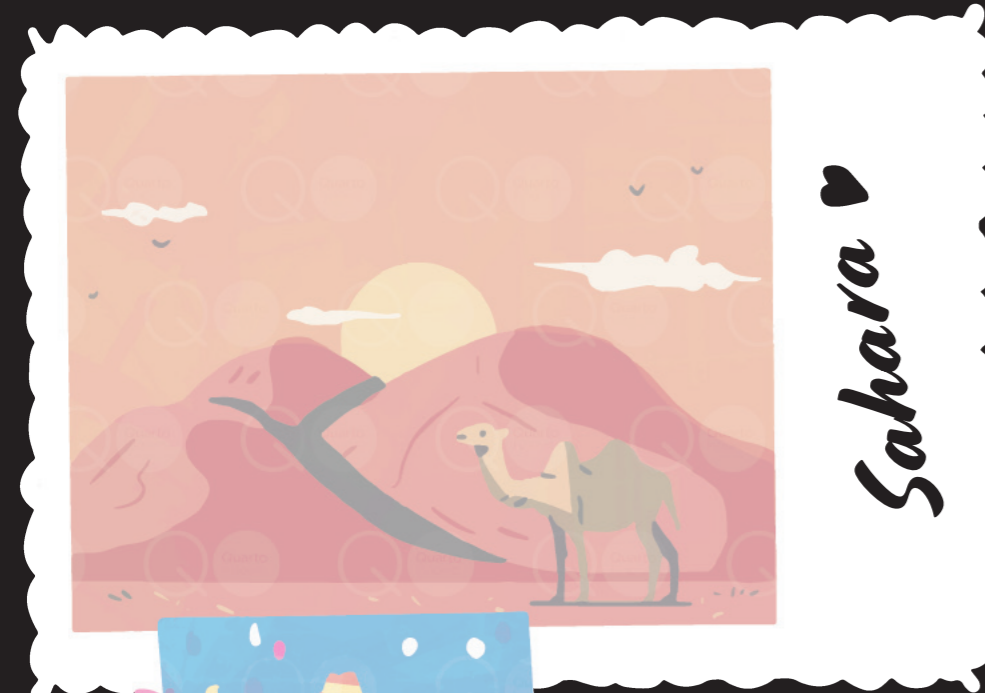
ARCHITECTUUR

Door heel Afrika vind je **architectuur** waar je de lange, rijke geschiedenis van mensen en culturen in terug kunt zien. In Zuid-Afrika gebruikten de Ndebele poep en aarde om hun huizen te beschilderen. Deze traditie om muren te beschilderen voert terug naar de 18de eeuw en was een manier om familieaangelegenheden aan te kondigen, zoals huwelijken.

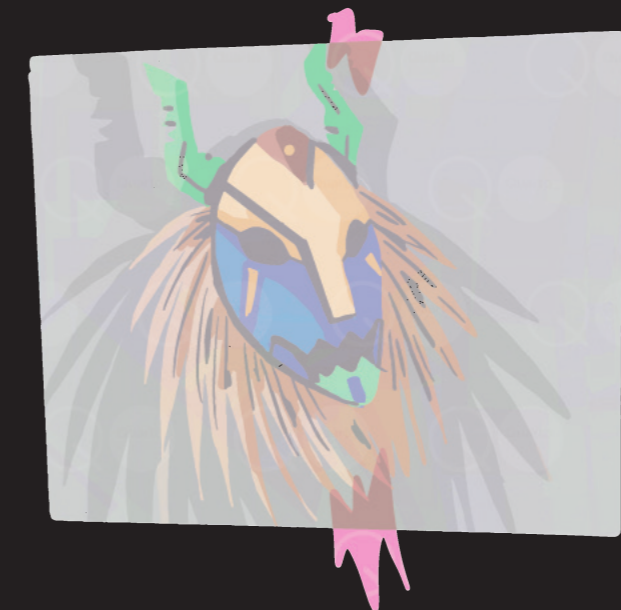
Reis je naar de stad Lalibela in Ethiopië, dan kom je een heel ander soort architectuur tegen. In dat bergachtige gebied vind je een aantal goed bewaard gebleven kerken van meer dan duizend jaar oud. De kerk van Sint-Joris of de Bete Giyorgis is de beroemdste van deze kerken. Wat de 12de-eeuwse kerk zo bijzonder maakt, is dat deze volledig is gehouwen uit vulkanische rotsen. Een fantastisch staalje architectuur!

Kerk in Lalibela

FÊTE DU VODOON, of Nationale Voodoo-dag is een nationale feestdag in Benin.

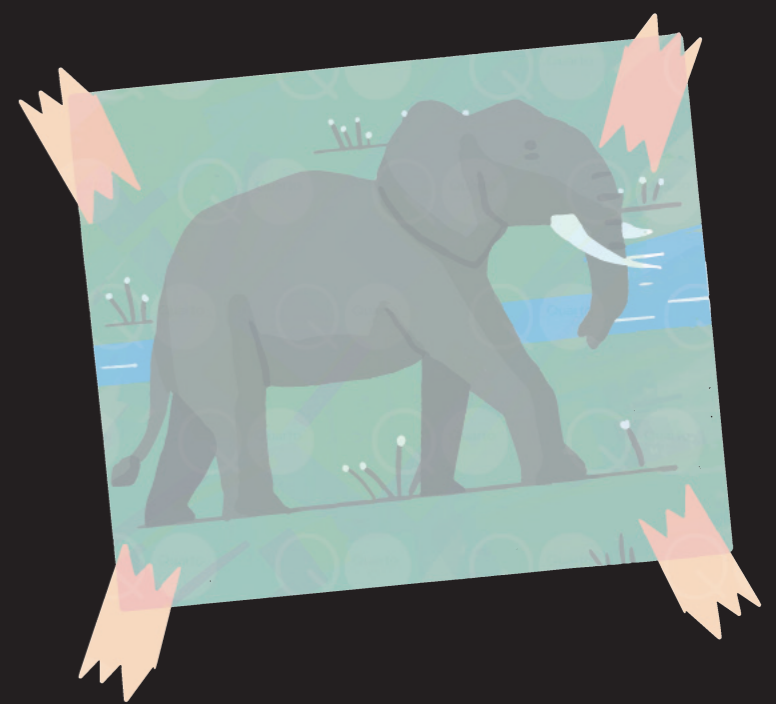
RELIGIE

Zoals je kunt verwachten op een continent met zoveel verschillende volken en culturen, bestaat er niet slechts één Afrikaanse godsdienst. Welk geloof mensen aanhangen heeft vaak te maken met waar ze vandaan komen. De islam en het christendom zijn belangrijke religies in Afrika, maar lokale tradities zoals **voorouderverering** zijn zeker zo belangrijk. In het West-Afrikaanse land Benin is **voodoo** een officieel geloof. Het is zelfs meer dan dat. In Benin wordt voodoo beschouwd als een manier van leven met een eigen cultuur, filosofie, taal, kunst, dans, muziek en medicijnen.

Voor Afrikanen is het niet ongewoon om officiële godsdiensten en traditioneel geloof te mixen. Om een voorbeeld te geven: christelijke Shona in Zimbabwe kunnen vasthouden aan bepaalde culturele gewoontes zoals 'Vadzimu': het oproepen van de geesten van de voorouders voor bescherming en goede raad. Ze kennen ook vaste rituelen rond geboorte, huwelijk en dood.

DIEREN

De grootste landdieren ter wereld leven in Afrika. De Afrikaanse olifant kan meer dan 3 meter hoog worden en weegt rond de 6000 kilo. Daar staat tegenover dat een van de kleinste dieren óók in Afrika leeft. Hij is familie van de olifant, maar is klein als een muis en van kop tot staart niet langer dan 30 centimeter: de springspitsmuis. Springspitsmuizen hebben een slurfachtige neus waarmee ze op insecten jagen.

LEEFWIJZE

De Himba in het noorden van Namibië staan bekend om hun traditionele leefwijze. Met hun koeien en geiten leiden ze een **semi-nomadisch** bestaan. De vrouwen zijn beroemd om hun rode vlechten. Als onderdeel van een schoonheidsritueel smeren ze die in met *otjize*, een mengsel van geitenvet, kruiden en oker. Als je door de straten loopt van Brazzaville (Republiek Congo) of Kinshasa (Democratische Republiek Congo) kom je een heel andere levensstijl tegen. Hier vind je sapeurs en sapeuses – flamboyant geklede mannen en vrouwen die een voorkeur hebben voor stijlvolle westerse kleding. Hun kledingkasten met driedelige pakken, kleurige vlinderdasjes en wandelstokken herinneren ons aan vervlogen tijden, maar ze dragen hun kleding met frisse Congolese flair.

WIJZE WOORDEN

Spreekwoorden zijn kernachtige uitspraken die mensen van generatie op generatie aan elkaar doorgeven als advies, troost, les of waarschuwing. Ze bevatten wijsheid die in de loop der tijd is opgedaan door ervaring. Spreekwoorden zijn een belangrijk onderdeel van de Afrikaanse cultuur en worden nog altijd veel gebruikt. Ze zijn vaak afkomstig van een specifieke gemeenschap, maar hun herkomst is niet altijd makkelijk te achterhalen. Het mooie van spreekwoorden is dat ze een universele waarheid bevatten, of ze nu uit Angola komen of Zimbabwe.

Als je een vriend een geit geeft, moet je het leidsel loslaten – **ZAMBIA**

Als de draden samenkomen, kunnen ze een leeuw vastbinden – **ETHIOPIË**

Bid voor een goede oogst, maar blijf schoffelen – **TANZANIA**

Iemand die eieren verkoopt, zal geen gevecht beginnen op de markt – **NIGERIA**

Samen zijn we een rots, alleen zijn we zand – **MADAGASKAR**

Als je een kuil graaft voor je vijand, maak hem dan niet te diep, misschien val je er zelf in – **GAMBIA**

Net als de schildpad moet iedereen zijn nek uitsteken om vooruit te komen – **GHANA**

Van haast en spoed komt spijt – **SENEGAL**